

Rozpad systemu kolonialnego

- 1. Dekolonizacja – definicja i przyczyny.**
- 2. Niepodległość Indii.**
- 3. Dekolonizacja Azji.**
- 4. Dekolonizacja Afryki.**
- 5. Kraje Trzeciego Świata.**
- 6. Skutki dekolonizacji.**

1. Czym była dekolonizacja?

Dekolonizacja to proces rozpadu imperiów kolonialnych i przekształcania się byłych kolonii w niepodległe państwa.

1. Przyczyny dekolonizacji:

- * Osłabienie państw zachodnich w wyniku II wojny światowej.
- * Utrata rangi mocarstwa przez **Wielką Brytanię** i **Francję** w *dwubiegunowym świecie*.
- * Upadek *mitu białego człowieka*.
- * Udział mieszkańców kolonii w II wojnie światowej.

1. Przyczyny dekolonizacji:

- * Wzrost świadomości mieszkańców kolonii związany z poprawą poziomu edukacji.
- * Ogłoszenie przez **Zgromadzenie Ogólne ONZ** deklaracji o likwidacji **kolonializmu (1960)**.
- * Wzrost kosztów utrzymania władzy nad koloniami.
- * Wspieranie dążeń antykolonialnych przez **ZSRR**.

2. Niepodległość Indii

- * Wzrost nastrojów niepodległościowych w **Indiach** w okresie międzywojennym.
- * **Mahatma Gandhi** na czele **Indyjskiego Kongresu Narodowego**.
- * **Bierny opór** i odrzucenie przemocy – bojkot brytyjskich towarów, demonstracje i strajki, petycje.

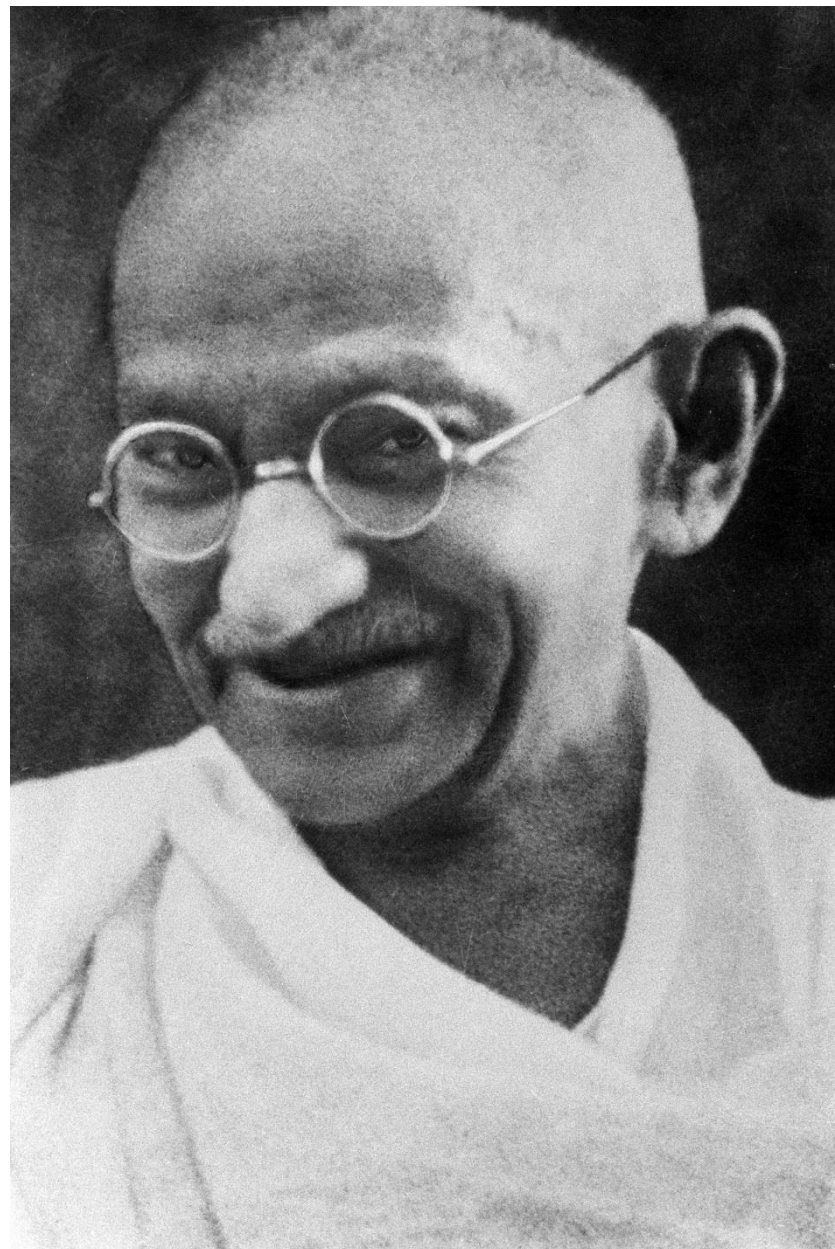

The best way to find yourself is
to lose yourself in the service of
— Mahatma Gandhi —

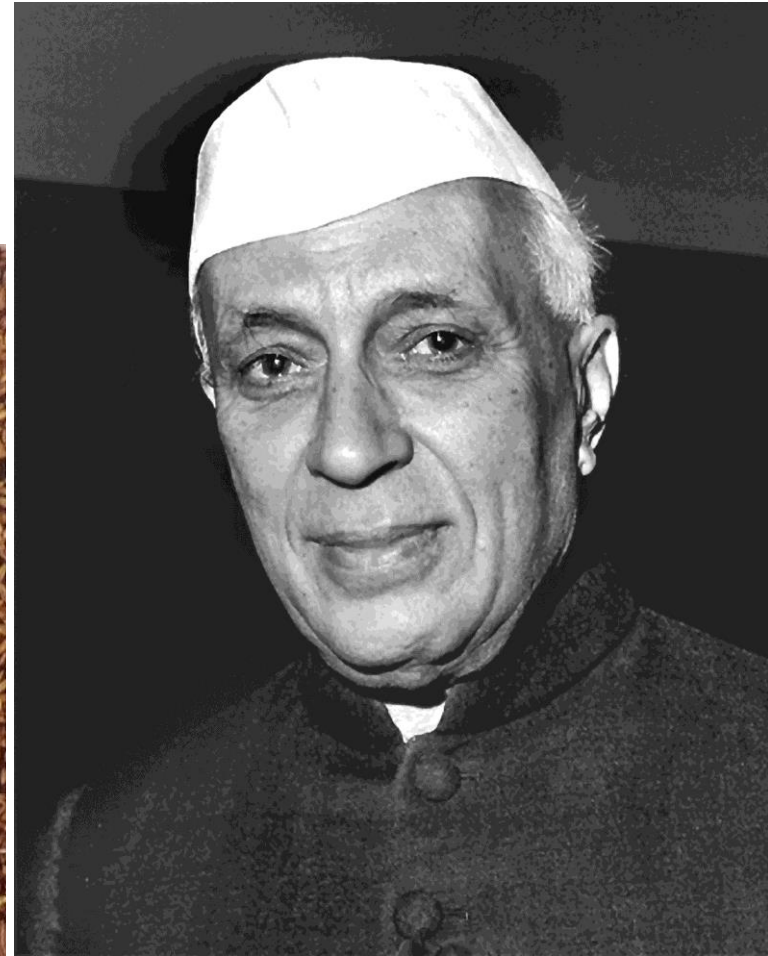
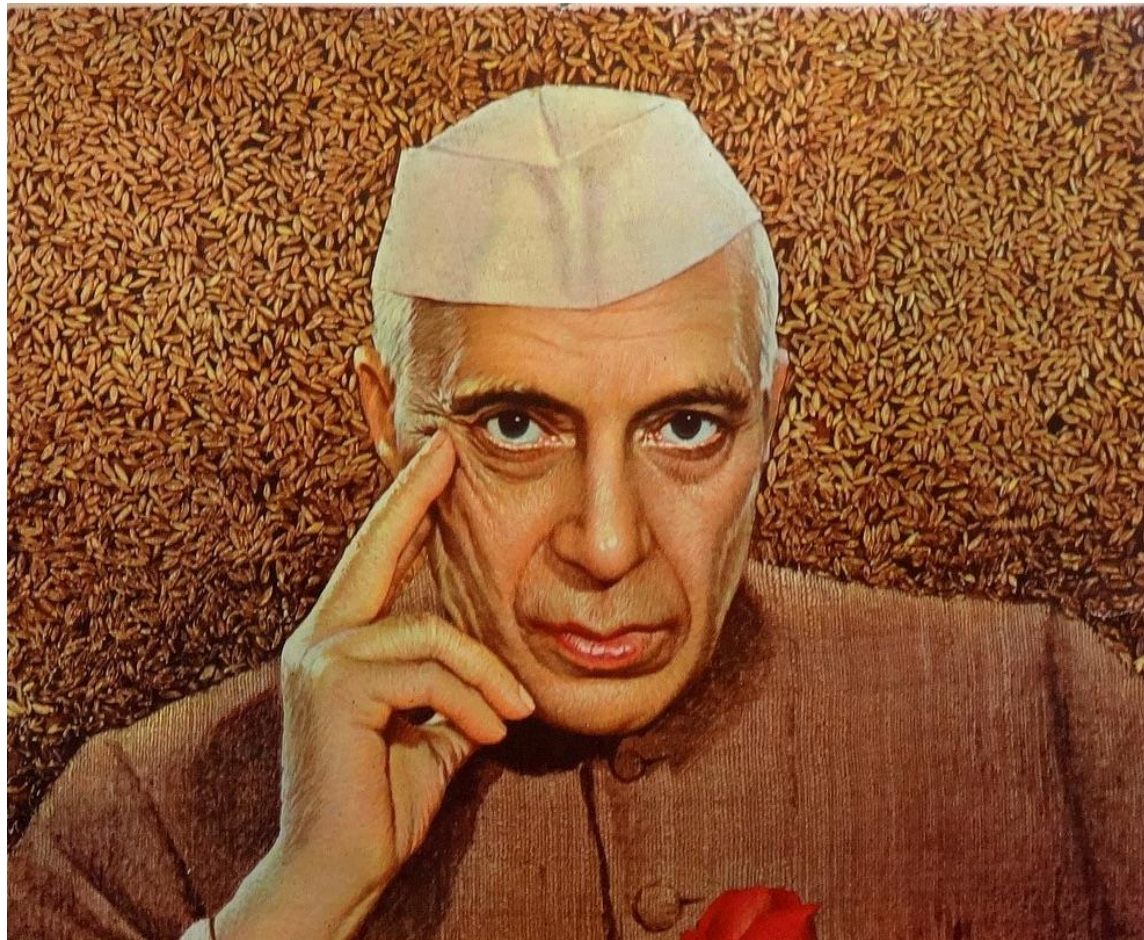
2. Niepodległość Indii

- * Pogromy religijne i konflikt między muzułmanami (30% mieszkańców) a hinduistyczną większością.
- * Utworzenie dwóch wrogich państw na terenie brytyjskiej kolonii – **muzułmańskiego Pakistanu** i **hinduistycznych Indii (1947)**.

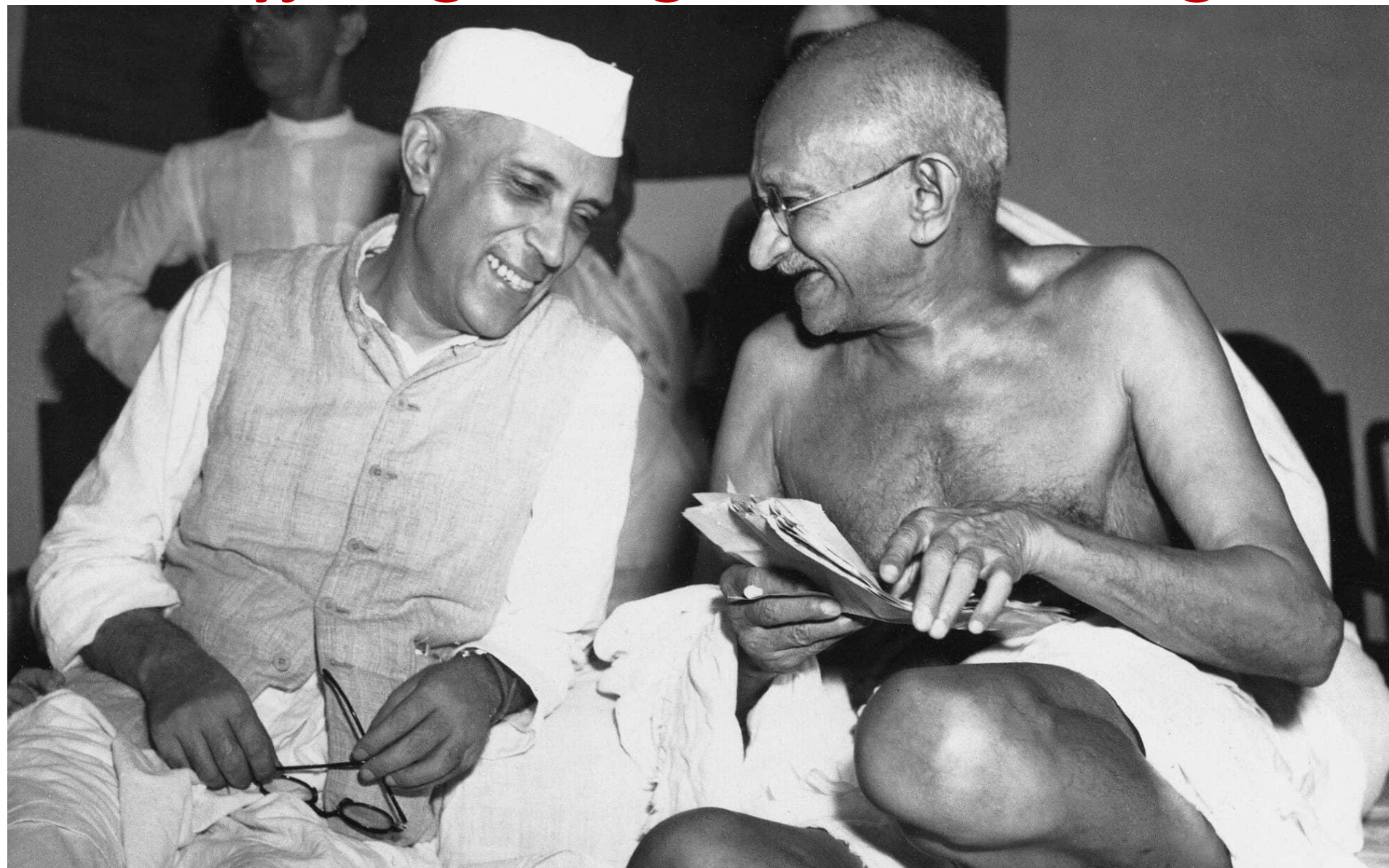
Mohandas Karmachand Gandhi

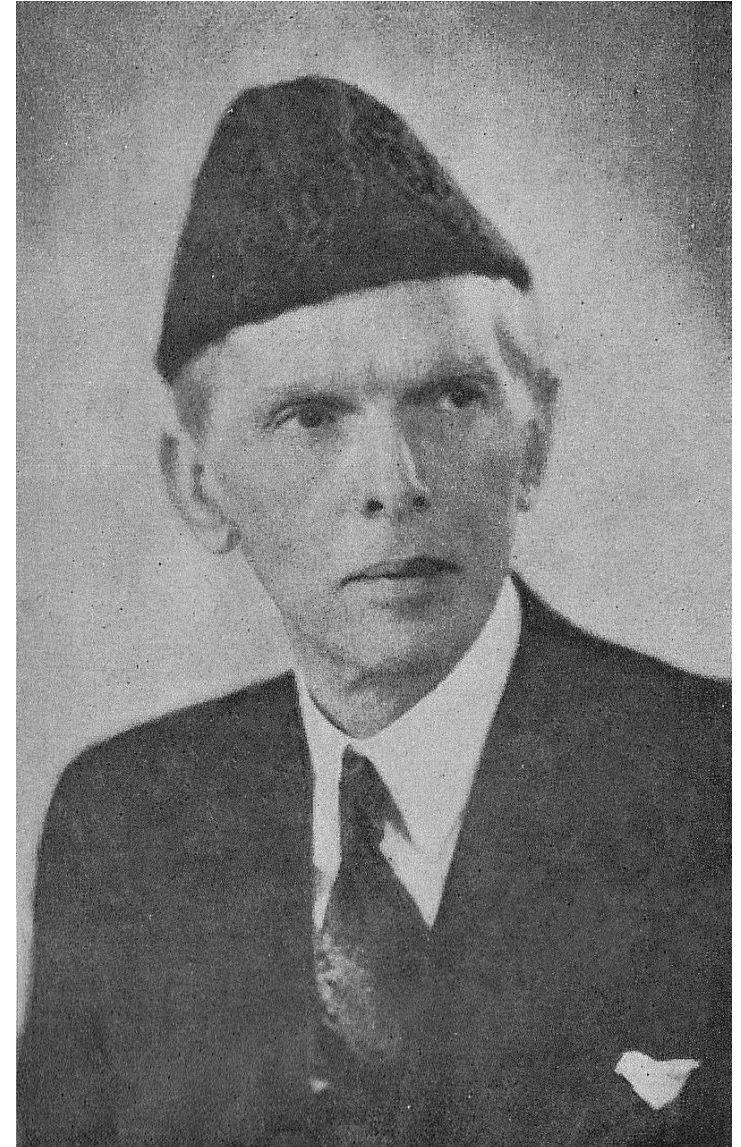
Jawaharal Nehru

Nehru i Gandhi – przywódcy Indyjskiego Kongresu Narodowego

Herb Pakistanu i przywódca Ligi Muzułmańskiej Muhhamad Ali Jinnah

Flaga Pakistanu

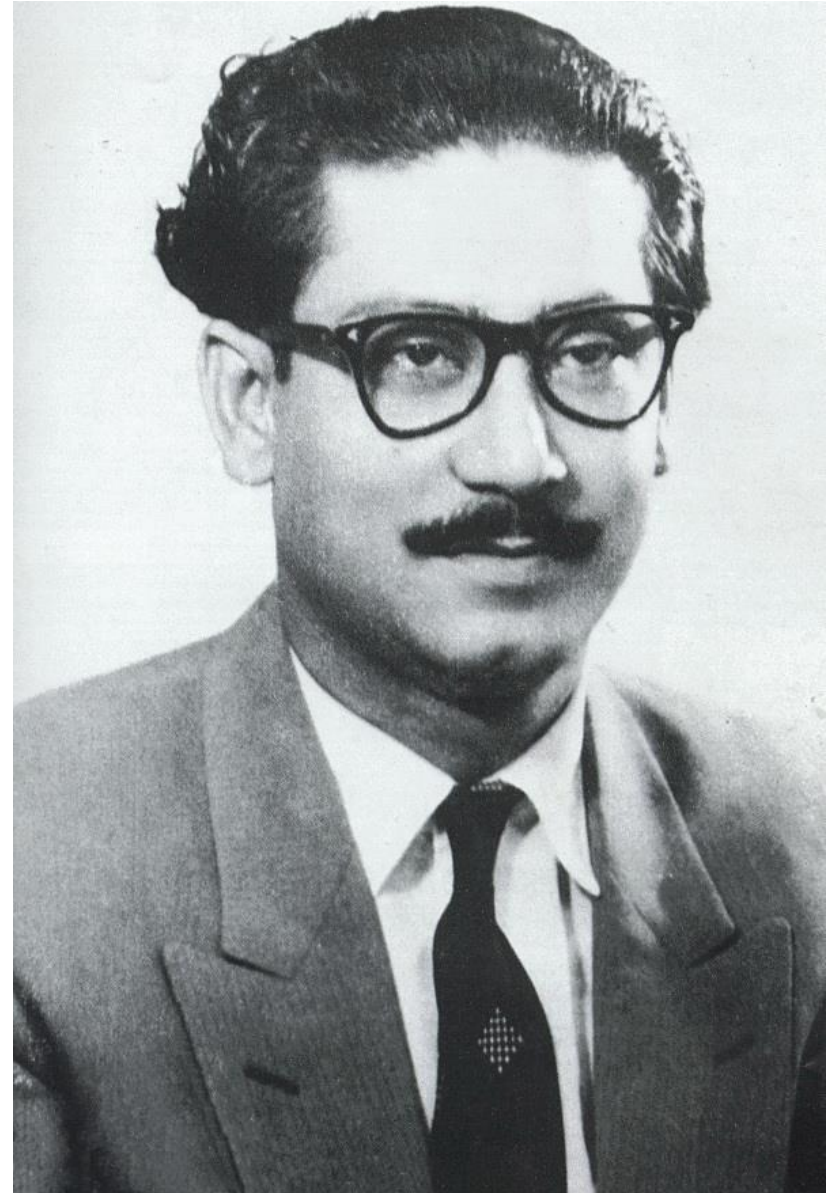

2. Niepodległość Indii

* Migracja 10 mln. ludzi i zamieszki podczas wędrówki (śmierć 200 tys. ludzi).

* Konflikt indyjsko-pakistański - wojny o **Kaszmir**; utworzenie państwa **Bangladesz** (do **1971** **Pakistan Wschodni**).

Herb Bangladeszu i twórca państwa Sheikh Mujibur Rahman

Flaga Bangladeszu

ID 30618674

© Serban Bogdan | Dreamstime.com

Download from
Dreamstime.com

This watermarked comp image is for previewing purposes only.

3. Dekolonizacja Azji

* Uzyskanie niepodległości przez kolonie brytyjskie:

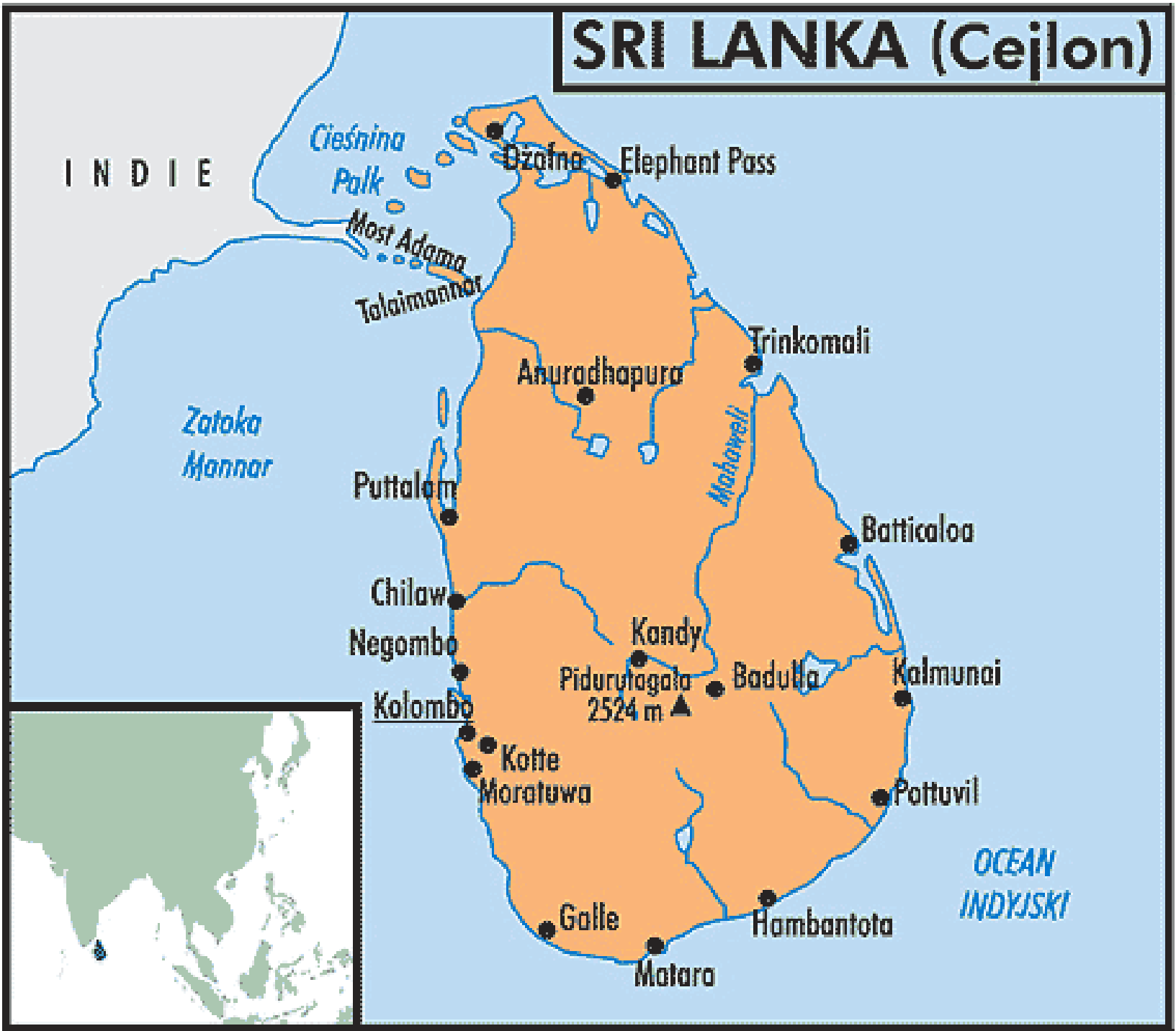
- Birmę (1948),
- Cejlon (1948),
- Malaje (1957),
- Singapur (1965).

* Zwrot Chinom Hongkongu przez Wielką Brytanię (1997).

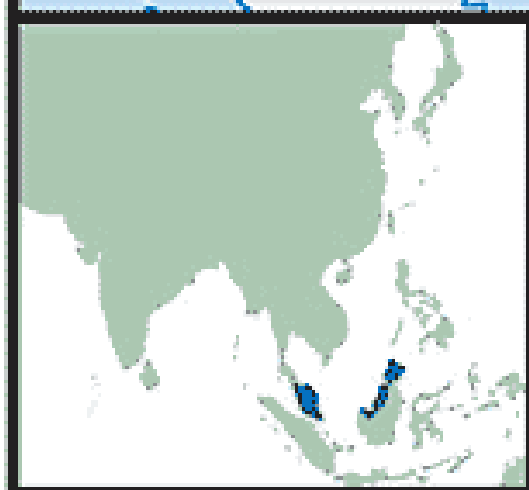
MYANMAR (Birma)

SRI LANKA (Cejlon)

MALEZJA

SINGAPUR

MALEZJA

CHINE

Réservoir de Plover Cove

Tai Po

Yueng Long

Sha Tin

Tuen Mun

HONG KONG

Victoria

Yau Tong

Chai Wan

Mer de Chine Méridionale

30 km

3. Dekolonizacja Azji

* Wywalczenie niepodległości od **Francji** przez:

Wietnam, Laos i Kambodżę (1945 – 1954).

* Wojny domowe w **Wietnamie, Laosie i Kambodży.**

* Wywalczenie niepodległości od **Holandii** przez

Indonezję (1945 – 1949).

Indochiny

INDONEZJA

Flaga Indonezji

Herb i pierwszy prezydent Indonezji

Ahmed Sukarno

DEKOLONIZACJA AZJI

0 500 1000 1500 2000 km

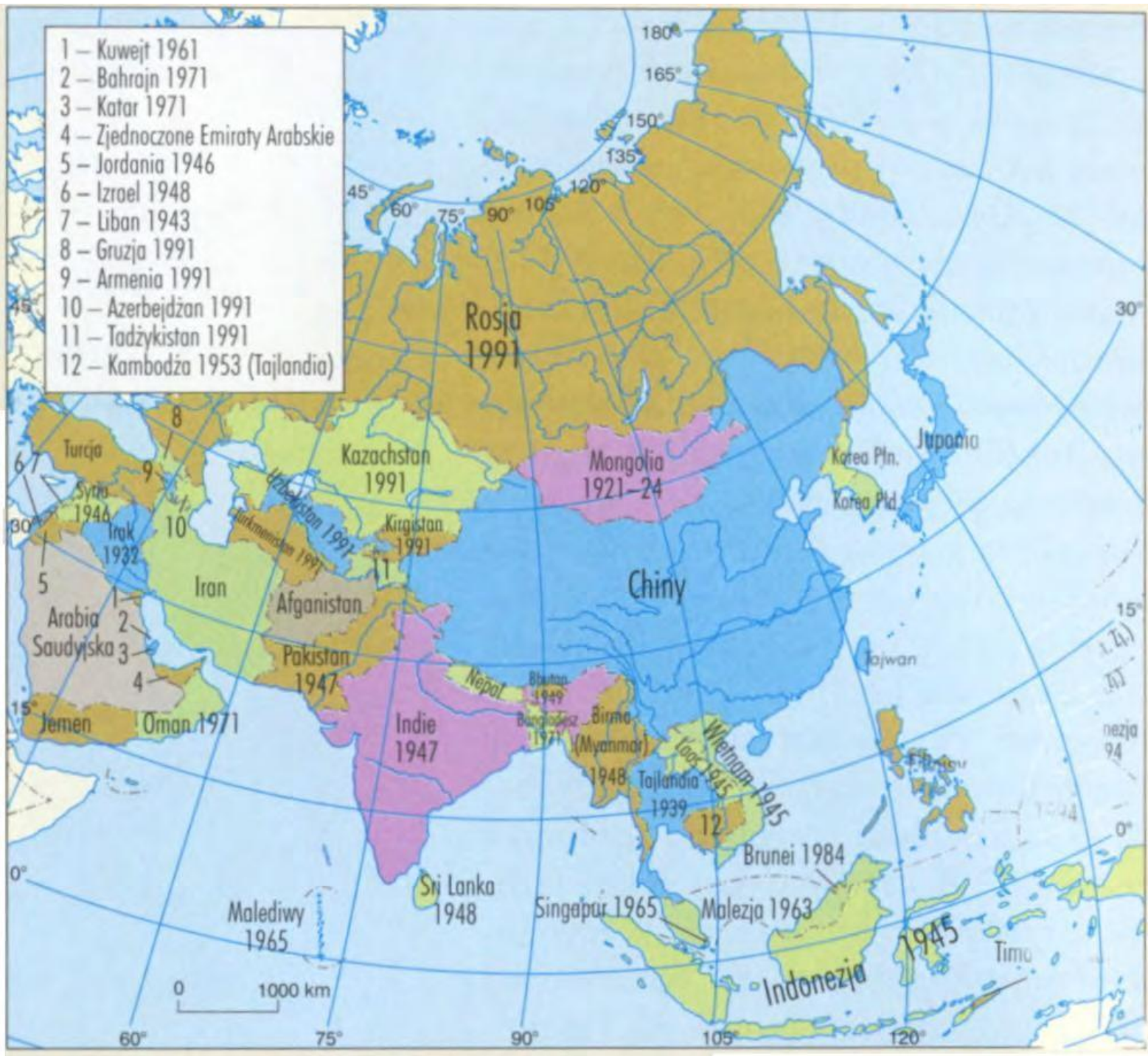
- granice państw
- linia demarkacyjna między Koreą Północną i Południową oraz Indiami i Pakistanem
- - - granice, na których nie nastąpiła delimitacja
- granica byłego ZSRR do 1991 r.

Posiadłości

 brytyjskie	 francuskie	 holenderskie
 portugalskie	 Stanów Zjednoczonych	

wojny domowe, konflikty polityczne, etniczne, graniczne, międzynarodowe i dążenia niepodległościowe
 1948 daty uzyskania niepodległości

- 1 – Kuwejt 1961
- 2 – Bahrajn 1971
- 3 – Katar 1971
- 4 – Zjednoczone Emiraty Arabskie
- 5 – Jordania 1946
- 6 – Izrael 1948
- 7 – Liban 1943
- 8 – Gruzja 1991
- 9 – Armenia 1991
- 10 – Azerbejdżan 1991
- 11 – Tadżykistan 1991
- 12 – Kambodża 1953 (Tajlandia)

4. Dekolonizacja Afryki

- * Podział **Afryki** na **trzy kręgi etniczno – kulturowe**:
Arabów na północy; **ludności murzyńskiej** w centrum; **Europejczyków, Hindusów i rdzennej ludności** na południu.
- * Utrzymanie niepodległości **Egiptu, Etiopii i Liberii** po II wojnie światowej.
- * Samodzielność rządzonych przez białych brytyjskich dominiów na południu **Afryki**.

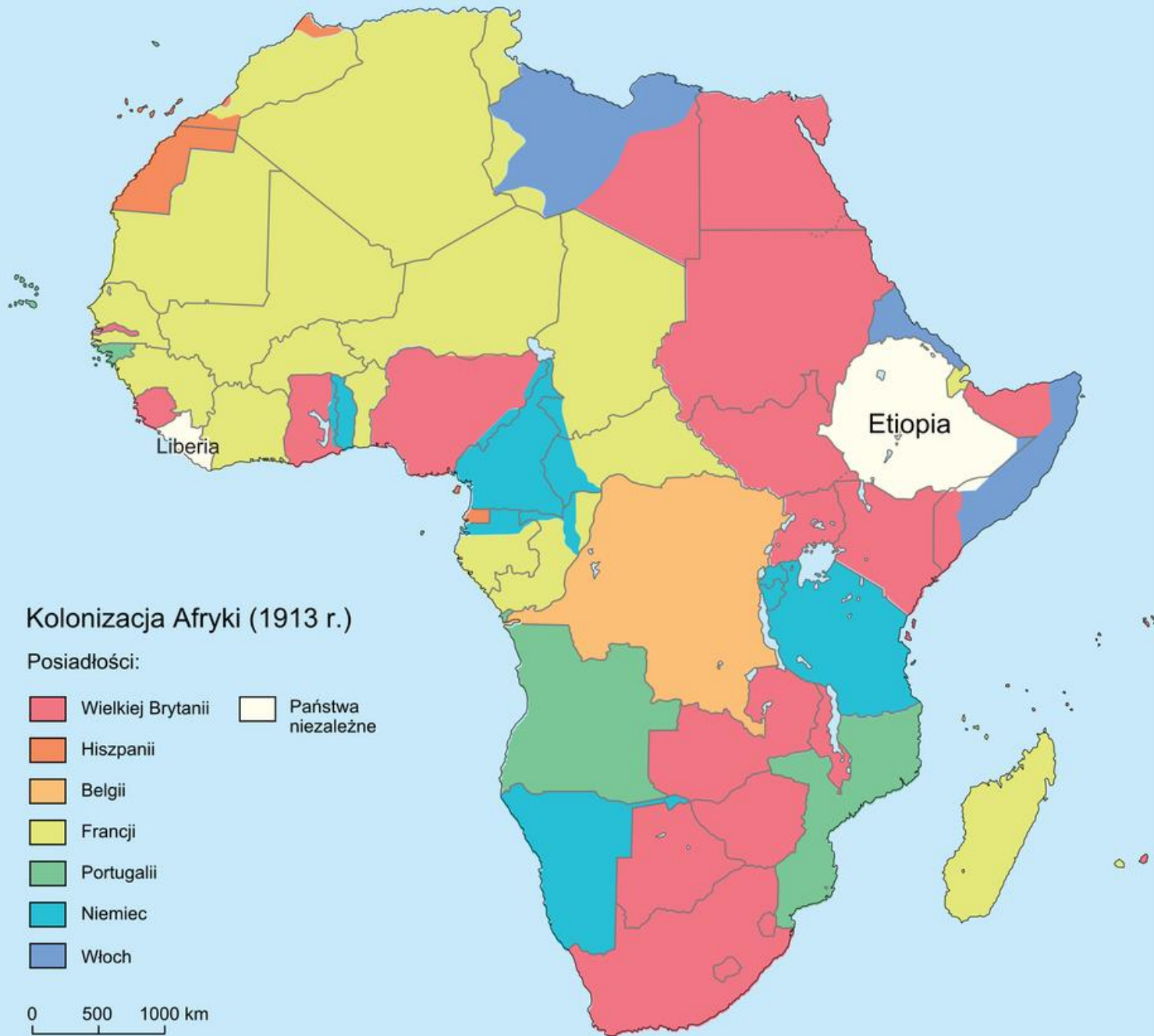
Regiony Afryki

- * **Afryka Północna** (Algieria, Egipt, Hiszpańskie posiadłości w Afryce Północnej (Ceuta, Melilla, Wyspy Kanaryjskie) Libia, Madera (Portugalia), Maroko, Sahara Zachodnia (obszar sporny), Tunezja)
- * **Sahel** (Czad, Mauretania, Mali, Niger, Sudan)
- * **Afryka Zachodnia** (Benin, Burkina Faso, Gambia, Ghana, Gwinea, Gwinea Bissau, Liberia, Nigeria, Republika Zielonego Przylądka, Senegal, Sierra Leone, Togo, Wybrzeże Kości Słoniowej)
- * **Afryka Środkowa** (Angola, Gabon, Gwinea Równikowa, Kamerun, Demokratyczna Republika Kongo, Republika Kongo, Republika Środkowoafrykańska, Sudan Południowy, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca)
- * **Afryka Wschodnia** (Burundi, Dżibuti, Erytrea, Etiopia, Kenia, Rwanda, Somalia, Tanzania, Uganda)
- * **Wyspy Afryki Wschodniej** (Brytyjskie Terytorium Oceanu Indyjskiego, Komory, Madagaskar, Majotta (Francja), Mauritius, Reunion (Francja), Seszele, Sokotra (Jemen), Somalia, Somaliland, (terytorium sporne), Francuskie Terytoria Południowe i Antarktyczne (tylko niewielka część terytorium – Wyspy Rozproszone))
- * **Afryka Południowa** (Botswana, Lesotho, Malawi, Mozambik, Namibia, Republika Południowej Afryki, Suazi, Wyspa Świętej Heleny, Wyspa Wniebowstąpienia i Tristan da Cunha (terytorium zamorskie Wielkiej Brytanii) Zambia, Zimbabwe)

Africa

Afryka na początku XX wieku

4. Dekolonizacja Afryki

- * Wzrost dążeń niepodległościowych w koloniach francuskich, włoskich, portugalskich, hiszpańskich, belgijskich i brytyjskich.
- * Brutalne represje francuskiej armii kolonialnej po wybuchu powstania ludności arabskiej w **Algierii (1954)**.
- * Decyzja prezydenta **Charles'a de Gaulle'a** o przeprowadzeniu w **Algierii referendum (1961)** – ogłoszenie niepodległości i ewakuacja **Francuzów(1962)**.

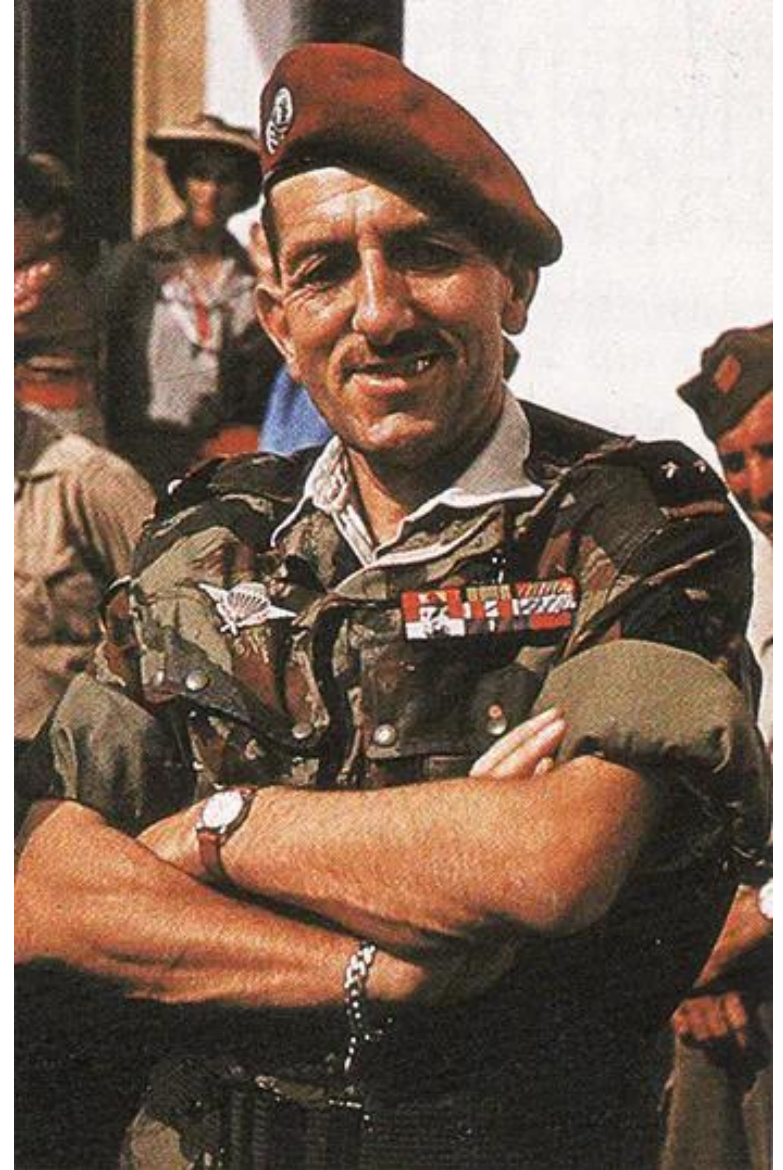
Partyzanci algierscy (1955)

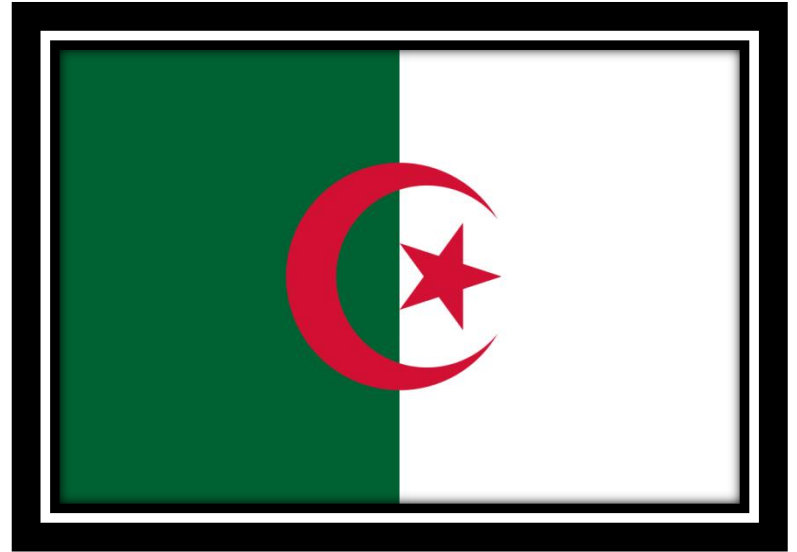
Francuska Legia Cudzoziemska – zabicie algierskiego partyzanta (1956)

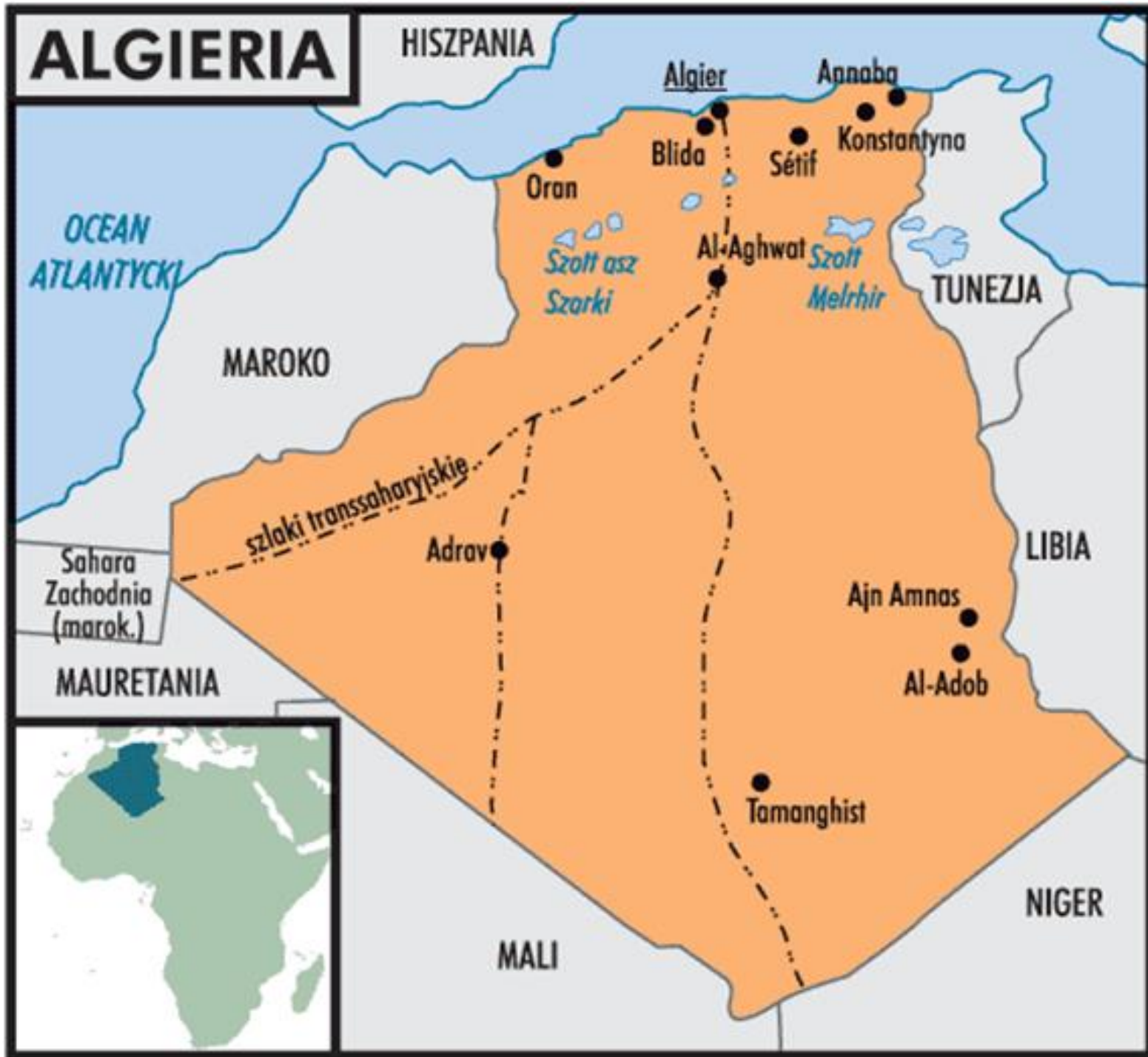
Prezydent Francji gen. Charles de Gaulle i gen. Jacques Massu

Ahmed Ben Bella – pierwszy prezydent Algierii

ALGIERIA

4. Dekolonizacja Afryki

* **Rok Afryki – 1960** - uzyskanie niepodległości przez **17 krajów** - kolonie francuskie: **Czad, Dahomej** (obecnie **Benin**), **Gabon, Górna Wolta** (obecnie **Burkina Faso**), **Kamerun, Madagaskar, Mali, Mauretania, Niger, Republika Środkowoafrykańska, Senegal, Togo, Wybrzeże Kości Słoniowej**, kolonie angielskie: **Nigeria i Somali** oraz belgijskie i francuskie **Kongo - Demokratyczna Republika Kongo i Zair**.

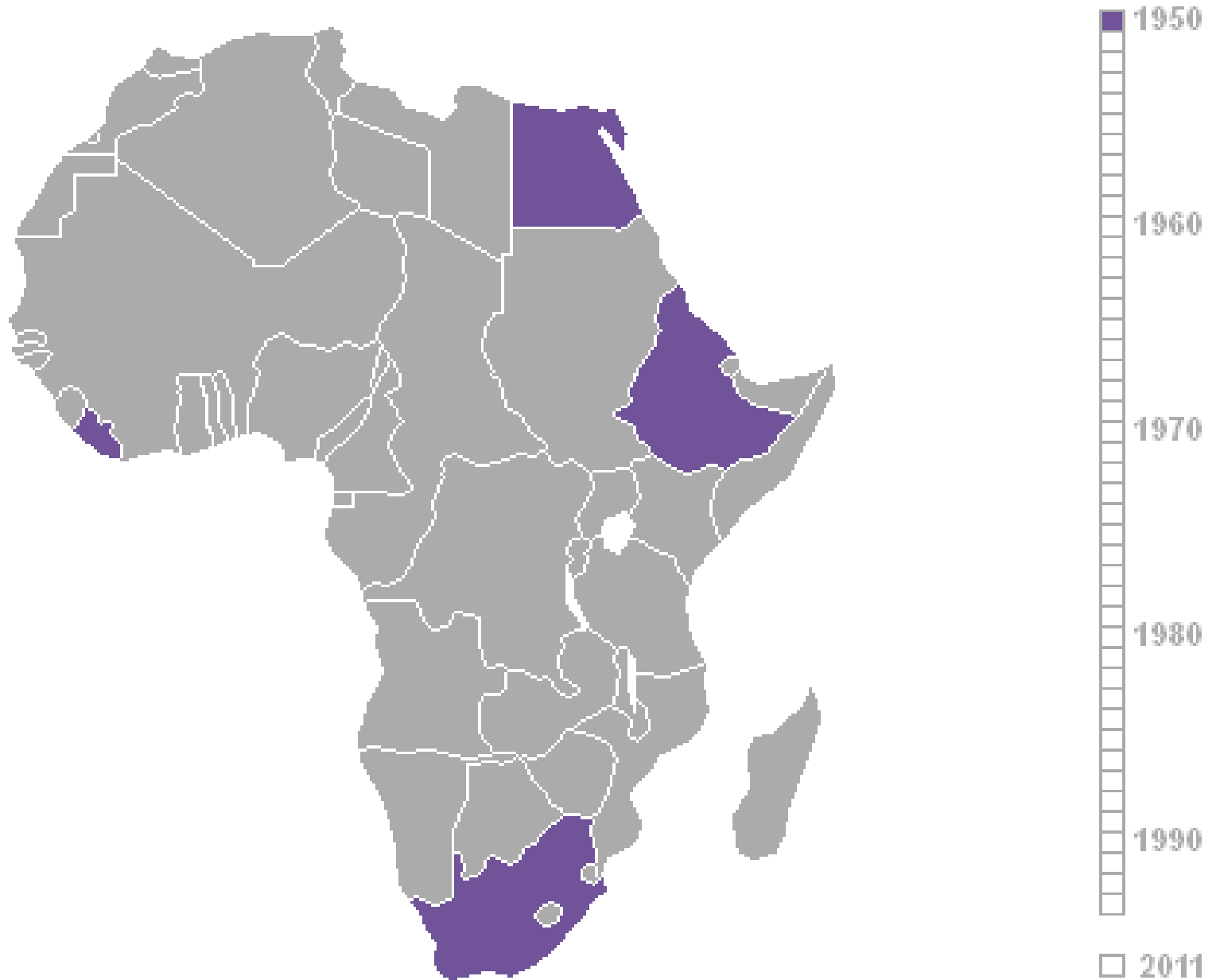
4. Dekolonizacja Afryki

- * Utrzymanie kolonii portugalskich przez rząd **Antonio Salazara** do **lat 70. XX wieku**.
- * Powstanie w latach **1950 – 1980** w **Afryce** i na przyległych wyspach **48** nowych państw.
- * Sztuczne granice i liczne konflikty zbrojne – **wojny domowe** w **Kongu** i **Nigerii**.

**COMPLETE
INDEPENDENCE
1961**

Dekolonizacja Afryki

1973
REP. ZIELONEGO
PRZYLĄDKA

1960
DAKAR

1965
BANDZUI

1973
BISSAU

1960
KONAKRY

1961
FREETOWN

1960
SIERRA LEONE

1960
MONROVIA

W. Wniebowstąpienia
(br.)

W. św. Heleny
(br.)

DEKOLONIZACJA AFRYKI

0 100 500 1000 km

Byłe posiadłości kolonialne

■ brytyjskie	■ portugalskie
■ francuskie	■ belgijskie
■ hiszpańskie	

--- granice, na których nie nastąpiła delimitacja

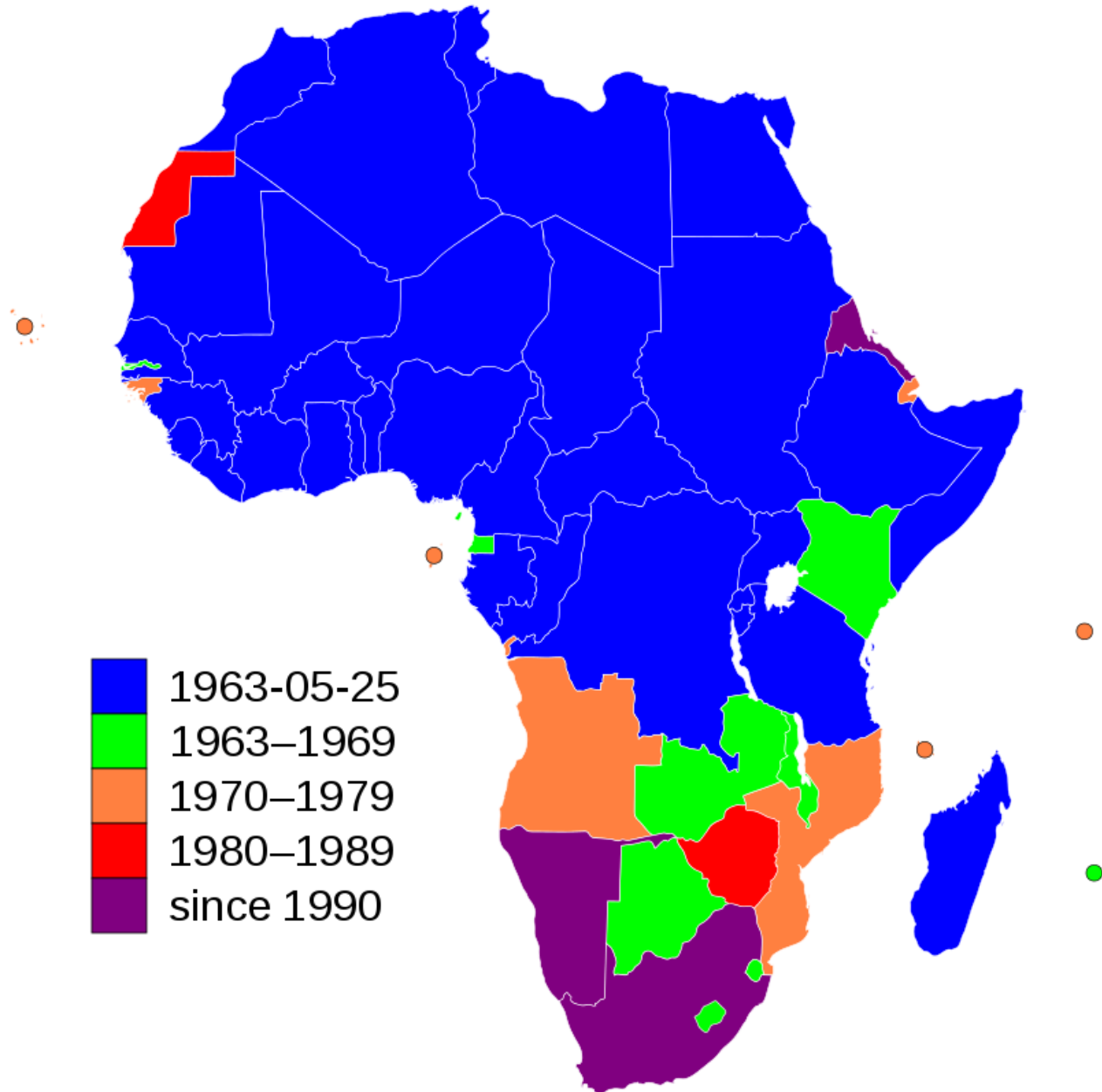
🔥 1965–79 wojny domowe, konflikty polityczne, etniczne, graniczne, międzynarodowe i dążenia niepodległościowe z okresu dekolonizacji

1960 daty uzyskania niepodległości

4. Dekolonizacja Afryki

- * Utworzenie **Organizacji Jedności Afrykańskiej (OJA)** dla panowania sytuacji w zbuntowanej prowincji **Konga, Katandze**, i unikania podobnych konfliktów (**1963**).
- * Odłączenie chrześcijańskiej **Biafry** od **Nigerii** - wojna domowa i porażka **Biafry**; śmierć **ok. miliona ludzi** (**1967-1970**).

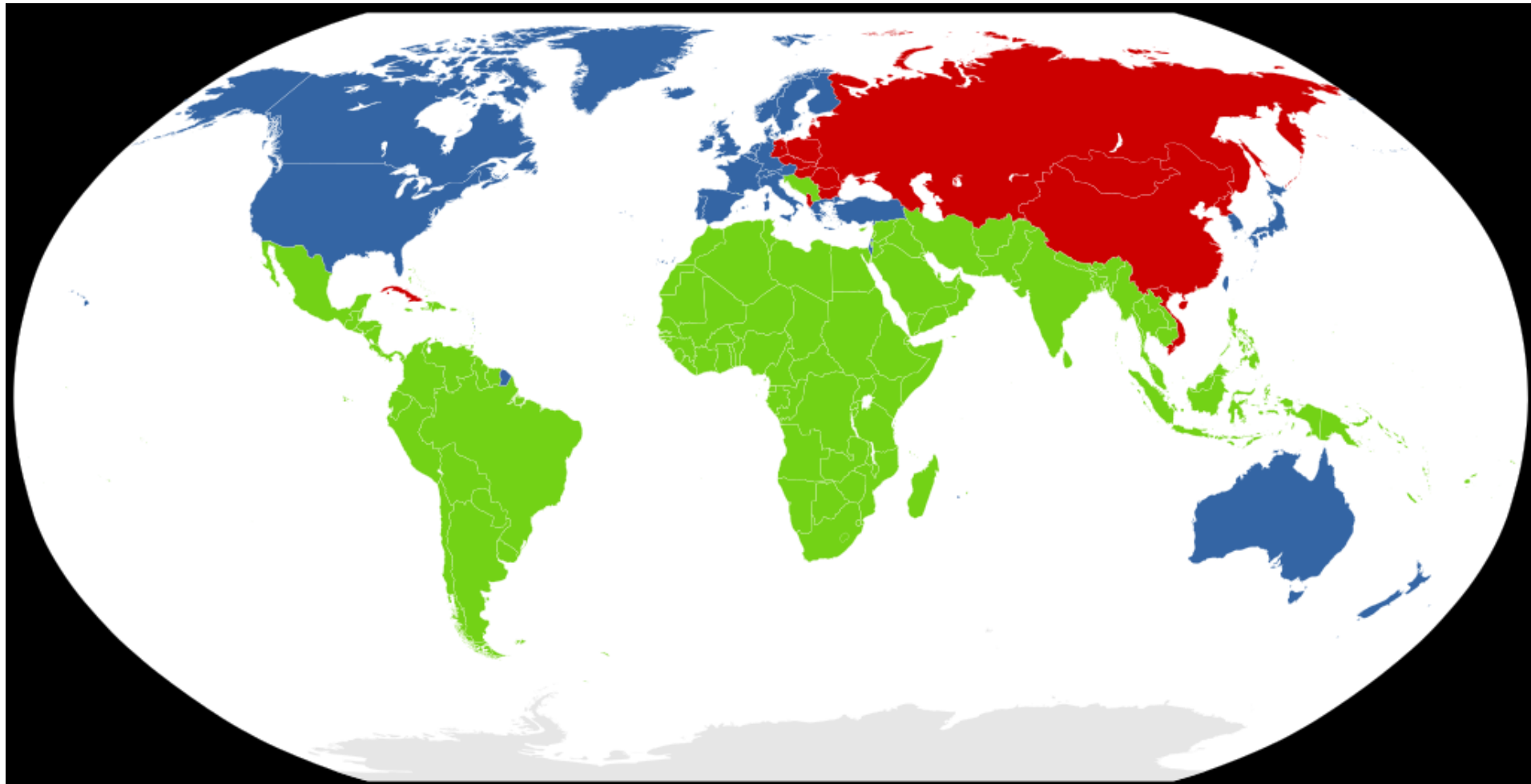
Państwa Organizacji Jedności Afrykańskiej

5. Kraje Trzeciego Świata

- * Podział świata na **blok państw Zachodu** i **blok państw komunistycznych** - pozostawanie grupy dawnych kolonii i krajów najuboższych poza tym podziałem – *Trzeci Świat*.
- * **Konferencja w Bandungu** i utworzenie **Ruchu Państw Niezaangażowanych (1955)**.
- * Wsparcie **ZSRR** dla ruchów narodowyzwoleńczych w **Afryce**.

Trzeci Świat – kolor zielony

Konferencja w Bandungu 1955

NON-ALIGNMENT MOVEMENT BY VIMAL SINGH RATHORE

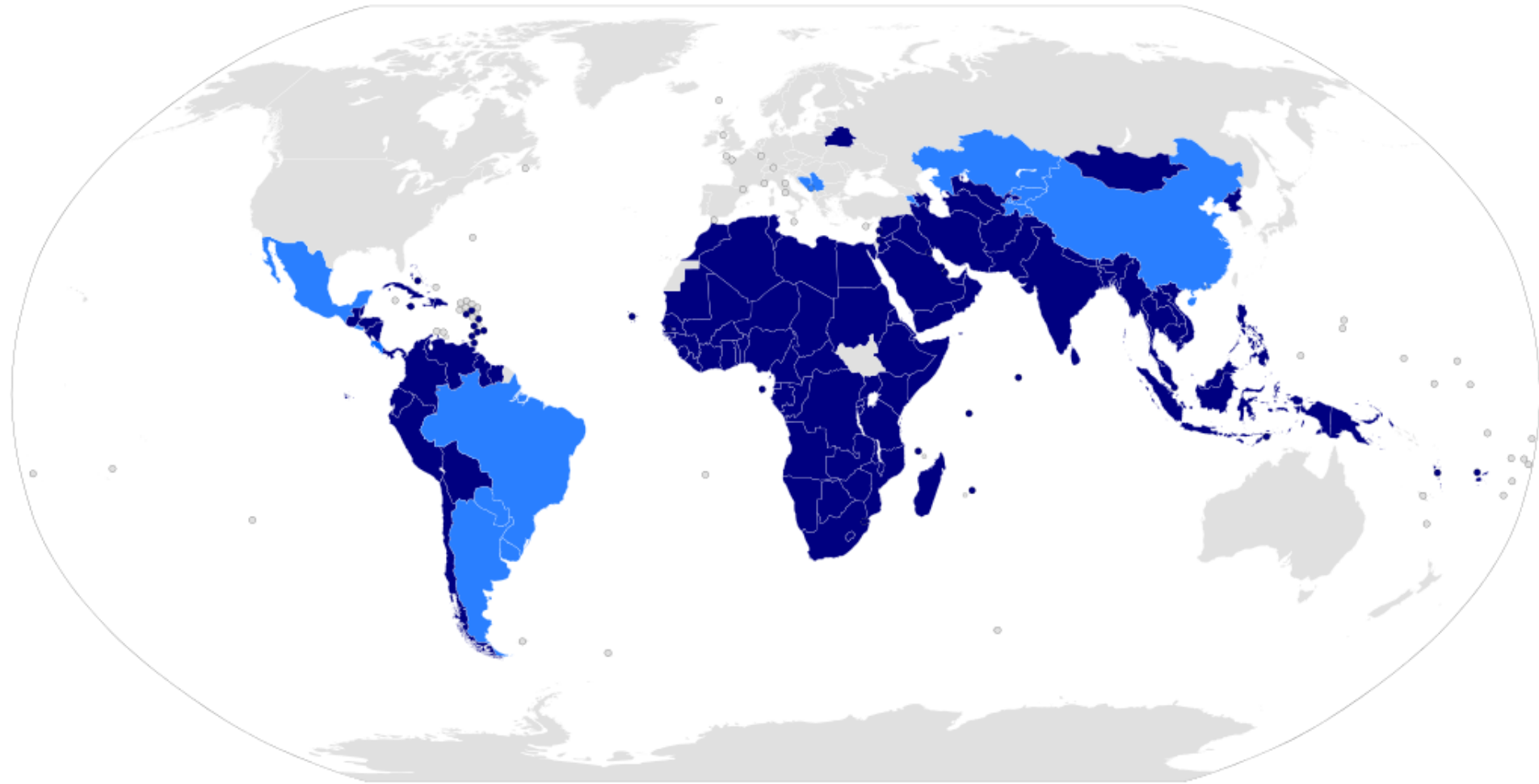
(हिंदी)

Ruch Państw Niezaangażowanych

Ruch Państw Niezaangażowanych – kolor granatowy

5. Kraje Trzeciego Świata

- * Rozwój gospodarczy niektórych krajów azjatyckich (m.in. **Korei Południowej** i **Singapuru**).
- * Wzrost eksportu surowców, w tym ropy naftowej, z **krajów arabskich**.
- * **Indie** krajem z dużym potencjałem demograficznym - lokalnym mocarstwem z bronią nuklearną.

5. Kraje Trzeciego Świata

* Trudna sytuacja **krajów afrykańskich** - konflikty plemienne, korupcja, ograniczona zdolność do korzystania z pomocy **ONZ** i organizacji międzynarodowych, załamanie gospodarcze po przyjęciu socjalistycznego systemu politycznego i gospodarczego.

52%

ludności Afryki
nie ma dostępu
do czystej wody.

62%

nie ma własnych
urzędzeń sanitarnych.

Połowę mieszkańców
i mieszkanek Afryki
stanowią analfabeci.

2/3 państw Afryki
należy do najbiedniejszych
państw świata.

W ostatniej dekadzie
kraje afrykańskie stanowiły 6 z 10
najszybciej rozwijających się
państw na świecie.

Afryka jest „najmłodszym”
kontynentem na Ziemi.
Dzieci (0–14 lat) stanowią
ok. 44% populacji.

Afryka posiada
około 1/3
surowcowych
zasobów
świata

Międzynarodowe
korporacje
prowadzą tu
neokolonialną
politykę.

...tów mieszkańców
...mieszkanek Afryki
...anowią analfabeci.

2/3 państw Afryki
należy do najbiedniejszych
państw świata.

Międzynarodowe
korporacje
prowadzą tu
neokolonialną
politykę.

W ostatniej dekadzie
kraje afrykańskie stanowiły 6 z 10
najszybciej rozwijających się
państw na świecie.

Afryka jest „najmłodszym”
kontynentem na Ziemi.
Dzieci (0–14 lat) stanowią
ok. 44% populacji.

6. Skutki dekolonizacji

- * Powstanie wielu nowych niepodległych i suwerennych państw.
- * Możliwość udziału państw postkolonialnych w organizacjach międzynarodowych.
- * Możliwość samodzielnego korzystania z własnych dóbr naturalnych przez byłe kolonie.
- * Konflikty terytorialne pomiędzy państwami postkolonialnymi.

6. Skutki dekolonizacji

- * Wojny domowe w krajach postkolonialnych.
- * Powstanie opresyjnych reżimów w wielu krajach postkolonialnych.
- * Bieda, niedożywienie, głód, ograniczony dostęp do wody, niski poziom edukacji i nikły dostęp do niej, zacofanie technologiczne, epidemie groźnych chorób, dewastacja środowiska naturalnego w państwach *Trzeciego Świata*.

6. Skutki dekolonizacji

* **Neokolonializm** – wywieranie nacisku na władze państw *Trzeciego Świata*, rabunkowa eksploatacja ich bogactw naturalnych, nieuczciwa wymiana handlowa przez kraje **Zachodu** oraz wywoływanie konfliktów zbrojnych, aby sprzedawać broń walczącym stronom.